

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка**

Н.М.МАДЕЙ

**КОМПЛЕКСНА ПРОГРАМА
з курсу „СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА”
для студентів філософського факультету
спеціальність „культурологія”**

Львів — 2007

СТРУКТУРА КУРСУ

ЛЕКЦІЇ

1. Сучасна українська культура: предмет та завдання курсу.....	2 год.
2. Формування модерної української культури.....	4 год.
3. Культура західноукраїнських земель в міжвоєнний період (1919-1939).....	2 год.
4. Радянська українська культура.....	2 год.
5. Культура української діаспори.....	2 год.
6. Особливості розвитку української культури в пострадянський період.....	<u>5 год.</u>
	17 год.

СЕМІНАРИ

Тема 1. Формування модерної української культури (кінець 19 – поч. 20 століття).....	4 год.
Тема 2. Феномен українського авангарду.....	2 год.
Тема 3. Культура західноукраїнських земель в міжвоєнний період.....	2 год.
Тема 4. Українська радянська культура.....	4 год.
Тема 5. Духовна культура України в умовах нової соціальної реальності.....	<u>5 год.</u>
	17 год.
Разом	34 год.

ЛЕКЦІЇ

Тема 1. Сучасна українська культура: предмет та завдання курсу (2 год).

Сучасна українська культура як об'єкт наукових досліджень. Інтердисциплінарність предмету: культурологічний, історичний, соціологічний та філософський підходи у вивченні сучасної української культури.

Взаємозв'язок історії української культури та сучасної української культури. Проблема часових рамок курсу. Головні етапи розвитку сучасної української культури: витоки модерної української культури, радянська епоха в історичному розвитку культури України, феномен посттоталітарної української культури. Територіальний вимір сучасної української культури: вклад діаспори в культурний розвиток.

Джерельна база курсу „Сучасна українська культура”: проблема класифікації джерел. Пам'ятки культури, сучасні культурні інститути (театр, музеї, художні галереї та ін.), публіцистика, літературні джерела: мемуари та художня література. Інтернет як джерело інформації про стан сучасної української культури. Відсутність комплексних наукових досліджень з сучасної української культури. Актуальні завдання сучасної української культури.

Тема 2. Формування модерної української культури(4 год.).

Поч.. ХХ ст.. і розвиток української культури в контексті європейського та світового культурного процесу. Український культурний Ренесанс (Береговий С.І.) та його періодизація: 1)поч.. ХХ ст.. — до революції 1917 р., 2)доба визвольних змагань в українській культурі (1917-1920р.р.), 3) початки функціонування радянської системи в Україні (1920- 30-ті роки ХХ ст..)

Тенденції новаторства та європеїзації в українській культурі поч.. ХХ ст. Дискурс європейського модернізму в українській літературі: символізм, неоромантизм, неокласика, експресіонізм, психологізм. Творчість І. Франка, Л. Українки, М. Коцюбинського, О. Кобилянської, М. Вороного, В. Винниченка. Формування нової генерації українських письменників: Г. Чупринка, Б. Лепкий, М. Рильський, П. Тичина.

Світові тенденції в українському мистецтві. Модерн в українській архітектурі (В. Городецький). Імпресіонізм, символізм, постімпресіонізм, сецесія в українському живописі. Творчість О.Кульчицької, І. Труша, О. Новаківського, П. Холодного, О. Мурашка. Георгій Нарбут і розквіт української графіки. Брати Кричевські та їх роль в розвитку сучасного українського мистецтва. Феномен українського авангарду. Перші виставки авангардистів: „Кільце”, „Стефанос”. Характерні риси українського авангарду: декоративізм, етнографізм, колористичність. Головні течії українського авангарду: фовізм, експресіонізм, неопримітивізм, неовізантинізм, кубізм, футуризм, кубофутуризм, абстракціонізм, лучизм, симультанізм, супрематизм, ташизм (О. Нога).

Найвідоміші постаті українського авангардного мистецтва: брати Бурлюки, К. Малевич, О. Богомазов, О. Екстер, В. Меллер, Соня Делоне. Світове значення творчості О. Архипенка.

Піднесення в сфері українського музичного та театрального мистецтва. М. Лисенко і створення київської музично-драматичної школи. Перший український стаціонарний театр М. Садовського. Виникнення Товариства українських акторів. Лесь Курбас і „поворот до Європи” в українському театральному мистецтві. Формування національного музичного стилю: синтез класичних і сучасних тенденцій. М. Леонтович, К. Стеценко, О. Кошиць.

Нові форми розвитку української культури доби визвольних змагань(1917-1920р.р.). Центральна Рада і українізація освітньої системи. Вчительські з'їзди. Створення українських гімназій, кафедр. Український народний університет в Києві. Педагогічна академія, Академія мистецтва. Доба Гетьманату та формування інституційної структури української культури: створення Державного українського архіву, Національної

галереї мистецтва, Українського історичного музею, Української національної бібліотеки, Української Академії Наук.

Українське культурне відродження в умовах радянської системи. „Коренізація” та „українізація”. Боротьба з неписьменністю як важливе досягнення соціалістичного устрою. Реформа освіти. Запровадження обов’язкового початкового навчання. Робітфаки та інститути народної освіти. Проблеми функціонування наукових установ (А. Кримський, С. Єфремов, М. Грушевський і Українська академія наук).

Новий етап розвитку української літератури: „Пролеткульт”, „Плуг”(А. Головка, П. Панч), „Гарт”(В. Еллан-Блакитний, М. Хвильовий, В.Сосюра), неокласики (П. Тичина, М. Бажан, Ю. Смолич), неосимволізм (П. Тичина, Ю. Меженко), пан футуризм(М. Бажан, Ю. Яновський).

Український театр: проблема трансформацій і напрямків (класичний, модерний, соціалістичний). Виникнення Першого Українського театру Радянської республіки ім.. Т. Шевченка, Українського драматичного театру ім.. М. Заньковецької. Л. Курбас і „Березіль”. Нові імена в українській драматургії (І. Кочерга, М. Куліш). Феномен активізації театрального життя (створення постійних державних театрів, робітничо-колгоспних театрів).

Початки українського кіномистецтва: Київська та Одеська кіностудії. Розвиток українського художнього кіно і творчість О. Довженка („Звенигора”, „Арсенал”, „Земля”). Дзига Вертов і українське документальне кіно. Нові здобутки українського живопису. М. Самокиш, І. Їжакевич. Конструктивізм в українській архітектурі (С. Серафимов). Монументальна у українська скульптура (І. Кавалерідзе).

Тема 3. Культура західноукраїнських земель в міжвоєнний період (1919-1939р.р.) 2 год.

Суспільно-історичні умови розвитку західноукраїнської культури.

Українські землі в складі Румунії, Чехо-Словаччини та Польщі. Поступова ліквідація здобутків українців в Галичині: паціфікація та її наслідки. Трансформація суспільного і культурного життя українців: формування політичних партій, українські економічні організації, діяльність культурних установ („Пласт”, „Сокіл”). Діяльність Наукового товариства ім.. Т. Шевченка, Богословської академії. Виникнення молодіжних мистецьких організацій (АНУМ, СУПРОМ).

Розвиток освіти в Галичині. Процеси централізації та полонізації в системі середньої школи. Створення утравістичних шкіл. Українські гімназії. Функціонування приватної шкільної освіти. „Рідна школа”. Українське довкілля. Український таємний університет: історія виникнення, структура і функціонування. Греко-католицька богословська академія. НТШ і діяльність його структурних підрозділів: філологічна, історико-філософська та математично-природничка секції. Культурно-освітня діяльність „Просвіти”.

Головні тенденції літературного процесу в Галичині: маргіналізація „старої генерації”, формування мистецьких угруповань за політично-світоглядними ознаками, вплив еміграційних письменників. Основні літературні напрямки : націоналістичний (Д. Донців, Є. Маланюк, О. Ольжич); католицький (Гр.. Лужницький), естетизм (Св. Гординський); про- радянський (Я. Галан, А. Крушельницький). Періодика та видавнича справа. Українське мистецтво Галичини : „Товариство прихильників української штуки”, АНУМ. Творчість П.Ковжуна, С. Гординського, О. Новаківського, І. Труша, П. Холодного. Розвиток скульптури (М. Гаврило). Розвиток музичного мистецтва: Ст. Людкевич, В. Барвінський, Ф. Колеса, С. Крушельницька, О. Мишуга.

Тема 4. Радянська українська культура (2 год.).

Неоміфологізм тоталітарної радянської культури: ідея „нового світу”, протиставленого навколишньому інокультурному хаосу. Руйнування простору ворожих змістів і закування

відвойованого простору. Новий зміст традиційних іконографічних схем. Образи борця, воїна, матері-героїні, вождя, ворога і народних мас. Міфотворчість в тоталітарних культурах як ідеологічне самообслуговування суспільства.

Остаточне формування „соціалістичного” устрою та трансформація української культури. Індустріалізація, колективізація, ідеологічний монополізм та культ особи як соціокультурний контекст.

Реформи в системі освіти: нові типи шкіл (4-, 7-, 10-річні) та запровадження предметної системи і індивідуального оцінювання. Відновлення діяльності Київського, Харківського, Одеського та Дніпропетровського університетів. Ідеологізація наукової сфери (акцент на прикладні дослідження). Нове тлумачення історії України (заборона досліджень Київської Русі). Постанова ЦК ВКП(б) „Про перебудову літературно-художніх організацій” (1932р.) і примусова організація мистецьких спілок: Спілка архітекторів України, Спілка радянських художників України, Спілка письменників України. „Розстріляне відродження”.

Друга світова війна та зміна ідеологічного курсу. Апеляція до патріотизму та любові до батьківщини. В. Сосюра „Любіть Україну”. 1945-1953 р.р. і політико-ідеологічна реакція. „Ждановщина” і боротьба з космополітизмом та сіонізмом. Заміна історичної науки на ідеологічні кліше: „Короткий курс історії України”, „Нарис історії України”. Лисенківщина як формат аграрних наук.

1953-1964 роки і часткова лібералізація режиму. Реформування шкільної освіти: запровадження восьмирічної школи (загальноосвітній і професійний напрямки), надання права вибирати мову навчання, створення шкіл-інтернатів. Реорганізація вищих навчальних закладів: запровадження вечірнього і заочного навчання. Розвиток науки: збільшення кількості НДІ. С. Корольов і розвиток ракетобудування. Створення Обчислювального центру АН УРСР (Інститут кібернетики). Енциклопедичні наукові видання: Українська радянська енциклопедія, Радянська енциклопедія історії України, Історія міст і сіл України. Нові імена в українській літературі: М. Стельмах, О. Гончар, Гр. Тютюнник. Рух „шестидесятників” (В. Симоненко, М. Руденко, В. Стус, І. Світличний, Л. Костенко, В. Чорновіл) та його роль в подальшій еволюції української культури. Розвиток театрального та кіномистецтва. А. Роговцева, Б. Ступка, І. Миколайчук. С. Параджанов „Тіні забутих предків”. Феномен авторської народної пісні в українському музичному мистецтві: „Пісня про рушник”, „Два кольори”, „Чорнобривці”. Український живопис (Т. Яблонська, К. Білокур, М. Приймаченко).

1964-1989 роки та епоха „застою” в українській культурі. Ідеологічна концепція „радянського народу” і заходи щодо її реалізації. Примусова русифікація і переслідування дисидентів. В. Щербинський і початок „дніпропетровського клану” у вищих ешелонах влади. Уніфікація, ідеологізація, жорсткий партійний контроль, заорганізованість навчально-виховного процесу в системі освіти. Створення нових університетів: Донецького, Запорізького, Сімферопольського. Поступова втрата позицій в сфері науки. Новий виток розвитку української музики: В. Івасюк, В. Зінкевич, Н. Яремчук. Наростання кризових явищ в соціокультурній сфері.

Тема 5. Культура української діаспори(2 год.).

Друга еміграційна хвиля і розвиток української діаспорної культури в США. О. Кошиць і розвиток української музики. В. Авраменко та українська хореографія. Світове значення творчості О. Архипенка. Українські літературні процеси та створення об'єднання українських письменників-емігрантів „Слово” (В. Барка, І. Багряний, Б. Бойчук, Є. Маланюк, Т. Осьмачка, У. Самчук). Українська спілка образотворчого мистецтва (Торонто) та її здобутки. В. Курилик, Лео Моложанін. Мистецьке життя українців у США. „Об'єднання митців-українців в Америці” та організація Чиказького Українського інституту модерного мистецтва. Українські музеї в діаспорі.

Культурні здобутки української діаспори в Англії та Франції.

Тема 6. Особливості розвитку української культури в пострадянський період(5 год).

Специфіка соціокультурної ситуації в незалежній Україні: зміна соціальних орієнтацій та ідеалів, переоцінка цінностей та формування нової ціннісної ієрархії, зростання строкатості напрямів духовного життя, формування нової інфраструктури культури і нових принципів управління нею, складання нових відносин між учасниками культурного життя, зміна статусу, ролі і функцій національної культури (О. Семашко). Мовна проблема та її соціокультурний контекст. Національна ідея та спроби її дефініції. Спроби декомунізації та де радянзації. Проблема регіональної типології сучасної української культури. Три культурні середовища в сучасній Україні (Н. Черниш): україномовна українська культура (зах. Україна і сільське н-ня Центр. України), російськомовна українська культура (н-ня Центр. України та сільське н-ня Сходу і Півдня України), російськомовна російська культура (міське н-ня Центр., Сх., та Пд. України) — Черниш Н.Й. Аномія (Е.Дюркгейм) як соціокультурна характеристика посткомуністичних суспільств. Проблема поляризації України „Схід-Захід” (Львів-Донецьк) та амбівалентність більшості населення (М.Рябчук).

Український андерграунд як ідейний фундамент сучасного українського мистецтва. Центри художньої та інтелектуальної опозиції (Ужгород, Львів, Київ, Ірпінь). Ф.Манайло, Р. Сельський, М. Трубецька, Г.Кочур. Головні напрямки українського мистецтва 60-80 років: „козацький ренесанс”, „суворий стиль”, не фігуративний живопис, одеський концептуалізм, „тихий живопис” (З. Лерман), „ретро-стиль”.

Постмодернізм в сучасному українському мистецтві. Необароко в контексті українського менталітету: проблемна тематика Заходу і національні міфологеми, архетипи, традиції. „Вольова група” і творчість Ю. Луцкевича, П. Гончара, О.Бородає. Духовність „космічності” в творчості М. Кривенка, І. Марчука. Середньовічні мотиви в творчості О. Клименка та візантійсько-київський колорит полотен Г. Король. Конструктивний обрис абсурдного мистецтва як український феномен. А. Савадов і український трансавангард. „Паризька комуна”, „Одеська школа”, „Вольова грань національного постмодернізму” — нові мистецькі організації .О. Гнилицький і виникнення „кучерявого стилю”. Особливості розвитку української архітектури пострадянського періоду (1991-2001рр.)

Нові тенденції в українській літературі: повернення забутих імен, розкол в Спілці письменників України. Творчість корифеїв української літератури. Асоціація українських письменників і нове покоління в літературному середовищі. Постмодернізм в українській літературі. „Бу-Ба-Бу” , „Пропала грамота”, „Нова дегенерація”. Ю.Андрухович („Московіада”, „Перверзі”). Галицька прозова школа (Ю. Іздрик, Ю. Єшкілев)

Проблеми і досягнення українського кіно. О.Янчук, О. Бійма. Ю. Ілленко. Спроби створення масової кінопродукції („Штольня”, „Інді”, „Помаранчеве небо”). Історична тематика в українському кіно („Вогнем і мечем”, „Молитва за гетьмана Мазепу”). Постмодерністський контекст в українському мистецтві (К. Муратова „Два в одному”, Ю. Ілленко „Сьомий маршрут”). Фестивалі українського кіно: „Молодість”, „Відкрита ніч”. Українська мультиплікація: В. Дахно, Д.Черкаський. Українське кіно на світовій арені: І. Стрембіцький „Подорожні” (Канни-2005), Ю. Ілленко „Лебедине озеро. Зона” (Канни-1990), О. Сатін „Мамай”. Сучасний український театр. Р. Віктюк, А. Жолдак. Проблема зв'язку театру і суспільно-політичної ситуації: театр Л.Українки. Театральні фестивалі як фактор розвитку українського театрального мистецтва: „Золотий лев”, „Вересневі самоцвіти”, „Драбина”.

Розвиток української музики. Естрада в Україні : успіхи і проблеми. Фестивалі „Пісенний вернісаж”, „Таврійські ігри”.

Наука і освіта в Україні 1991-2007р.р. Академія Наук та виникнення нових закладів : Інститут соціологічних досліджень, Інститут археографії. Реформи в системі освіти. Запровадження 12-річного навчання в загальноосвітніх школах. Виникнення недержавних

закладів середньої освіти. Вища освіта в Україні: тенденції і специфіка. Болонська система і Українська вища школа.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Формування модерної української культури (кінець 19 – поч. 20 століття.)

1. Суспільно-історичні передумови соціокультурних трансформацій початку ХХ століття.
2. Традиції і новації в українському малярстві.
3. Основні напрямки розвитку української архітектури.
4. Українська література: течії та постаті.
5. Еволюція українського театру.

Тематика наукових есе.

Модернізм як феномен ХХ століття: український контекст.
Творчість С. Васильківського.
В. Городецький і український архітектурний модерн.
О. Мурашко і модернізм в українському малярстві.
Творчість М. Врубеля.
Брати Кричевські і виникнення українського модерну.

Рекомендована література

- Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. – Львів, 1997
- Донцов Д. Криза європейської культури й Україна // Хроніка 2000. Україна: філософський спадок століть» (ч.2) № 39–40
- Жаборюк А.А. Український живопис останньої третини ХІХ – початку ХХ століття. – Київ-Одеса : Либідь, 1990.
- Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1997
- Лобановський Б.Б., Говдя П.І. Українське мистецтво др.пол.ХІХ – поч. ХХ ст. – К., 1989
- Максимович О. В. Соціально-філософські аспекти модернізму в контексті українського соціокультурного дискурсу к.ХІХ – п.п.ХХ ст. Рукопис дисертації.
- Казимир Малевич: художник и теоретик. — М., 1990.
- Курбас Л. Березіль. Із творчої спадщини. – К., 1988
- Чечель Н. Українське театральне відродження. – К., 1993
- Історія української літератури. У 2-х т. – К., 1998. – Т.2
- Товстуха, Є.С. Кирило Стеценко : біографічна повість. - Київ : Видавництво ЦК ЛКСМУ "Молодь", 1982. - 200 с.
- [Рубан-Кравченко](#) В. Кричевські і українська художня культура ХХ століття. Василь Кричевський. — К.: Криниця, 2004.
- Чепелик, В.В. Український архітектурний модерн / упорядник З.В. Мойсеєнко-Чепелик. - Київ : КНУБА, 2000. - 378 с.
- Федір Кричевський : спогади, статті, документи. - Київ : Мистецтво, 1972. - 124 с.
- Українське мистецтво та архітектура кінця ХІХ - початку ХХ ст. - Київ : Наукова думка, 2000. - 240 с.
- Торгово-промислова палата/ Редактор видання, автор зошита І. Жук. - Львів: Центр Європи, 1998. - 18 с.
- Будинок Товариства "Дністер"/ Редактор видання І. Жук. - Львів: Центр Європи, 1996. - 10 с.

- . Павловський, В. Василь Григорович Кричевський : життя і творчість. Монографія з 10 кольоровими та 175 чорно-білими ілюстраціями. - Нью-Йорк: Видано Українською Вільною Академією Наук у США, 1974. - 222, 128 с.
- Корнієнко, Н.М. Леся Курбас : репетиція майбутнього / мал. С. Маслобойщикова. - Київ: Факт, 1998. - 469 с.
- Кейван І. Василь Кричевський - творець українського національного стилю. - Рим, 1968. - 28 с.
- Легенький Ю., Левченко Н., Ткаченко Л. ХХ век: проблеми художес-твенной культуры. — К., 1998. — 225 с.
- Завальнюк, А. Микола Леонтович : дослідження, документи, листи. - Вінниця : Поділля-2000, 2002. - 256 с.
- Волицька І. Театральна юність Леся Курбаса : проблема формування творчої особистості. - Львів: Інститут народознавства НАН України, 1995. - 152 с.

Тема 2. Феномен українського авангарду.

1. Історичні передумови виникнення українського авангарду.
2. Декоративізм та фольклоризм як особливості українського авангардного мистецтва.
3. Головні напрями українського авангарду.

Тематика наукових есе.

- К. Малевич і проблема ідентифікації творчості.
- Симультан в творчості С. Делоне.
- О. Богомазов та український футуризм.
- Брати Бурлюки як корифеї українського авангарду.
- Портретний жанр в творчості А. Петрицького.
- М. Бойчук і бойчукізм в українському живописі.

Рекомендована література.

- Асеева Н. Украинское искусство и европейские художественные центры. Конец XIX – начало XX века. К., 1989
- Белоусов А. Скорбящая Муза // Независимость.- 1997.- 2 дек.- С.4-5.
- Бойчук М.Л. // Укр. культура.- 2000.- №4.- С.26.
- Взаємопроникнення. Мистці українського походження в модерному мистецтві Франції. 1900-1960. Париж, ЮНЕСКО, 2000
- Габелко В. Національний авангард 20-30-х років // Музика.- 1997.- № 6.- С. 20-22.
- Горбачов Д. Український авангард 1910-1930 років : альбом. - Київ : Мистецтво, 1996. - 400 с.
- Горбачов Д. Скинувши пута нерухомості // Artline.- 1999.- № 7-8.- С.10-12 Горбачов Д. Тіні українського авангарду // Нова генерація.- 1992.- Спец. вип.- С.11-13.
- Горбачов Д., Мельник В. Український авангард // Пам'ятки України: Історія та культура.- 1991.- № 4.-С.22-29.
- Міщенко Г. Ще раз - бойчукісти і наш час // Образотв. мистец.- 1997.- № 1.- С. 43-45.
- Нога О. Малярство українського авангарду 1905-1918 р.р.–К.: 2000р.
- Нога О. Скульптура українського авангарду. Львів:2005
- Петрицький, А. Анатоль Петрицький. Портрети сучасників : альбом / автор-упорядник В.В. Рубан. - Київ: Мистецтво, 1991. - 128 с.
- Петрова О. Дорога до храму // Нова генерація.- 1992.- Спец. вип.- С.16-23.
- Сидор О. Бойчукісти // Куманець.- 1994.- № 1.- С.52-54.
- Українські художники-авангардисти // Нова генерація.- 1992.- Спец. вип.- 57 с.: ілюстр.

Тема 3. Культура західноукраїнських земель в міжвоєнний період.

1. Національне питання в культурних процесах західноукраїнських територій.
2. Мистецьке середовище міжвоєнного Львова.
3. Література: напрями та представники.
4. Проблеми функціонування українських освітніх напрямів.

Тематика наукових есе.

Ідеологія українського націоналізму в літературному середовищі Галичини.

О. Новаківський: життя і творчість.

Український таємний університет.

Діяльність наукового товариства ім. Т. Шевченка в 1919-1939 р.р.

Богословська академія як заклад вищої освіти.

Життєвий і творчий шлях І. Труша.

Рекомендована література.

- *Натовський Я.* Іван Труш. – К.: Мистецтво, 1970
- *Овсійчук В.* Олекса Новаківський. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1998.
- *Островський В.* Олекса Новаківський. – К.: М-во, 1964.
- *Паламарчук, О.* ...А музи не мовчали: Львів 1941 - 1944 роки. - Львів: Зерна, 1996. - 96 с. .
- *Ріпко О.* У пошуках страченого минулого. Ретроспектива мистецької культури Львова ХХ століття. Львів, Каменярь 1996. -285 с.
- Олена Кульчицька.— К.: М-во, 1969.—Альбом. Упорядник і автор вступної статті А.А. В'юник
- *Попов А.* Елена Кульчицкая графика живопись.— М.: Советский художник, 1983. – 176 с. ил.
- Літопис національного музею у Львові.— Вип.. 1.— Львів, 2000
- Українські художники студенти і випускники Академії Красних Мистецтв у Кракові.— К., 1998
- *Волошин Л.* Княжий дарунок великого мецената : Митрополит Андрей Шептицький у житті і творчості Олекси Новаківського / Національний музей у Львові, Художньо-меморіальний музей Олекси Новаківського, Благодійний фонд "Олекса Новаківський та його мистецька школа". - Львів : Свічадо, 2001. - 200 с.
- *Якущенко, Г.* Леопольд Іванович Левицький : нарис про художника. - Київ: Мистецтво, 1969.
- Модест Менцинський : спогади, матеріали, листування / автор-упорядник Михайло Головащенко. - Київ : Рада, 1995. - 462 с.

Тема 4. Українська радянська культура.

1. Основні тенденції культурного розвитку України в 20-і рр.
2. Трагедія української культури у період сталінізму.
3. Протиріччя культурного процесу 60-80-х років
4. Україна в радянській тоталітарній системі: значення і становище (проблема геноциду).
5. Свобода творчої особистості в умовах тоталітаризму.

6. Українське радянське мистецтво (напрямки та постаті).

Тематика наукових есе.

Із забуття – в безсмертя: творча спадщина М. Хвильового (будь-кого на вибір)
Особливості реформи освітньої системи в 30-х р.р.
Соцреалізм в архітектурі України.
Життя і творчість І. Кавалерідзе.
Тетяна Яблонська і проблема свободи творчості митця в радянській державі.
Феномен українського народного живопису (К. Білокур)

Рекомендована література.

- Архитектура Советской Украины . М.,1987
- *Белебега І.* Україна і комунізм. – Харків, 2000
- *Білецький, Платон.* Михайло Деревус : альбом. - Київ : Мистецтво, 1987. - 135 с.
- *Голубець, О.* Між свободою і тоталітаризмом : мистецьке середовище Львова другої половини ХХ століття / Львівська Академія Мистецтв. - Львів : Академічний експрес, 2001. - 176 с.
- *Голубченко П.* Трагедія Миколи Хвильового Хроніка 2000. Україна: філософський спадок століть» (ч.2) № 39–40
- *Жулинський М.* Із забуття – в безсмертя. Сторінки призабутої спадщини.
- Україна крізь віки. Т.11-14. – К.,1999
- *Кара-Мурза С.Г.* Советская цивилизация. — Харьков,2007.
- *Касьянов Г.* Українська інтелігенція 1920-30 р.р. Соціальний портрет та історична доля. – К.,1993
- Катерина Білокур очима сучасників : спогади, есеї, розвідки з архіву художниці / спогади записав, упорядкував, листи опрацював, матеріали з архіву художниці прокоментував Микола Кагарлицький. - Київ : Томіріс, 2000. - 432 с.
- Катерина Білокур : каталог виставки творів до 100 ліття від дня народження / Міністерство культури і мистецтв України ; Національна Спілка художників України . - Київ : Ред. журналу "Образотворче мистецтво", 2000. - 18 с.
- *Конквест Р.* Жнива скорботи. — К.,1998
- *Легенький Ю., Левченко Н., Ткаченко Л.* ХХ век: проблемы художественной культуры. — К., 1998. — 225 с.
- *Лепша, Іван.* Життя і смерть Володимира Івасюка.- Київ: Преса України, 1994. - 127 с.
- *Попова, Л., Павлов, В.* Українське радянське мистецтво 20-30-х років. - Київ: Мистецтво, 1966. - 74, 34 с.
- *Попович М.* Нариси історії культури України. — К.: АртЕК, 1999. — 720 с.
- Соцреалистический канон. СПб.,2000
- *Станішевський Ю.* Театр Радянської України.
- *Шаповал Ю.І.* Україна 20-50-их років: сторінки ненаписаної історії
- *Шейко В.М.* Історія української культури. Харків, 2001
- *Юрчук В.І.* Культурне життя в Україні у повоєнні роки: світло й тіні. – К.,1995
- *Шубравська М. М. Д.І.* Яворницький : життя, фольклористично-етнографічна діяльність. - Київ : Наукова думка, 1972. - 253 с.

Тема 5. Духовна культура України в умовах

нової соціальної реальності

- 1., „Неофіційна культура” радянської доби як передумова формування сучасної української культури.
2. Специфіка соціокультурної ситуації в Україні.

3. Особливості сучасного українського мистецтва: зміна парадигми.
4. Український театр: проблеми та постаті.
5. Розвиток телебачення на Україні (1991-2007).

Тематика наукових есе.

Традиції та новації в сучасному українському театральному мистецтві (на прикладі театрів Львова).

Маркетинг в сучасному українському живописі : В. Поярков
Життєвий і творчий шлях Р. Сельського.

Дискурс постмодернізму в сучасному українському мистецтві.

Сучасні українські письменники: проблема світового визнання.

- Архітектура українського театру. Простір і дія.— К., 2000
- Етнопонаціональні процеси в Україні: історія та сучасність. – К., 2001.
- *Ілленко Ю.* Парадигма кіно. – К.,1999
- Роман Сельський : живопис ; графіка : альбом / авт. - упоряд. Г.С. Островський. - Київ : Мистецтво, 1988. - 111 с.
- *Корнієнко Н.* Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук.— К.,2000.
- *Козловски П.* Культура постмодерна: Пер. с нем. — М.: Республіка, 1997. — 204 с.
- *Курицын В.* Книга о постмодернизме. — Екатеринбург, 1992.
- На пороге третьего тысячелетия: Проблемы художественной культуры. — М., 1997.
- Національна культура в сучасній Україні. — К.: Асоціація "Україна", 1995. — 336 с.
- *Неборак В.* Введення у Бу-Ба-Бу (хронопис кінця тисячоліття). — Львів: Піраміда, 2003.
- Приватна колекція: вибрана українська проза та есеїстикакінця ХХ століття // Упор. В. Габор. — Львів, 2002
- *Забужко О.* Дві культури. — К.,1990
- *Краснодембський О.* На постмодерністських роздоріжжях культури. — К.,2000
- *Січинський В.* «Стиль в українському мистецтві» // Хроніка 2000. Україна: філософський спадок століть. (ч.2) № 39–40
- *Стародубцева Л.* Лики памяти. Культура епохи пост. Х.,1999
- *В.С. Лук'янець, О.М. Соболев.* Філософський постмодерн. — К.:Абрис, 1998
- *Грабович Г.* Україна — підсумки століття. — Критика.— 2001. —№11
- Історія української літератури ХХ століття. У 2-х кн.. / За ред.. В.Г.Дончика. — К.:Либідь, 1994
- Феномен української культури. Методологічні засади осмислення. — К.: Фенікс, 1991.—477с
- Totallogy. Постнеокласичні дослідження. — К.: ЦГО НАН України, 1995. — 336 с.

ЛІТЕРАТУРА

- Меднікова Г. С.* Українська і зарубіжна культура. Навчальний посібник. — К.: Знання, 2002
- Попович М. В.* Нарис історії культури України. — К., 1998.
- Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник/ Під ред. М.М.Заковича. - Київ: Знання, 2000.
- Шейко, В.М., Тишевська, Л.Г.* Історія української художньої культури : підручник. - Харків: ХДАК, 1999.

ПЕРІОДИКА

- Молода Україна
- Всесвіт
- Березіль
- Четвер. Часопис текстів і візії.
- Дзвін.
- Ї
- Універсум.
- Українська культура.
- Сучасність.
- Критика.
- Хроніка-2000
- Кіно-театр
- Кіно-коло.
- Пам'ятки України: історія та культура.
- Книжковий огляд.
- Книжник-review

ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛА

www.artbazar.com.ua
www.tochka.org.ua
potyah76.org.ua
<http://cufer.net>
1000years.uazone.net
brama.com/art/ukr
www.artportal.org.ua
<http://uatoday.net>
<http://www.ukrop.com/ua/directory/culture>
www.uamusic.org.ua
www.poyarkow.com

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОМІЖНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Термін проведення

I поточної форми контролю 8 тиждень

Форма проведення контрольна робота

Термін проведення

II поточної форми контролю 16 тиждень

Форма проведення колоквіум

Завдання для I поточного контролю (контрольна робота)

ВИТОКИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

І РІВЕНЬ.

1. Засновником якого напрямку українського авангардного мистецтва вважають М. Бойчука?
А) футуризм
Б) візантинізм
В) експресіонізм
2. Як називався мистецький гурток, заснований О. Богомазовим?
А) Школа абстрактного мистецтва
Б) Школа відродження візантійського мистецтва
В) Молода муза
Г) Група динамоформи в малярстві.
3. Автор картини „Карусель”, яка отримала золоту медаль на X міжнародній виставці в Мюнхені —
А) В. Меллер
Б) Д. Бурлюк
В) О. Мурашко
Г) О. Богомазов
4. Хто став першим президентом української Академії мистецтв?
А) Г. Нарбут
Б) Д. Бурлюк
В) О. Мурашко
Г) О. Богомазов
5. Автор проекту „Будинку з химерами” в Києві —
А) Г. Нарбут
Б) Д. Бурлюк
В) О. Мурашко
Г) В. Городецький
6. Поєднання основних і доповнюючих кольорів у формі геометризованих колористичних пасм — характерна особливість стилю
А) ташизм
Б) кубофутуризм
В) лучизм
Г) симультанізм
7. Автором пам’ятника Артему, виконаного в стилі кубізм, був
А) О. Архипенко

- Б)І. Кавалерідзе
В) Л. Позен
8. Автор першого звукового документального фільму „Симфонія Донбасу” —
А)О. Довженко
Б)Дзига Вертов
В) О. Григор'єв
Г) О. Соловйов
9. Комплекс Держпрому у Харкові виконаний в стилі
А) модерн
Б)еклектизм
В)конструктивізм
Г)кубізм
10. Споруда страхового товариства „Дністер” у Львові виконана в стилі
А) модерн
Б)еклектизм
В)конструктивізм
Г)кубізм

II РІВЕНЬ.

1. Проблеми формування та функціонування модерної української культури.
2. Розвиток освіти та науки на Україні в др. пол. 19 ст.
3. Особливості культурного процесу в Галичині (др.пол. 19 ст.)
4. Модернізм в українській літературі др. пол. 19 ст.
5. Витоки сучасної української музики.
6. Виникнення національного українського театру.
7. Український живопис другої половини 19 ст.
8. Новітні тенденції в українському мистецтві на межі 19-20 століть.
9. Філософія модернізму в українській культурі.
10. Феномен українського авангарду: процес становлення, основні напрямки.
11. Модерн в архітектурі України.
12. Історичні обставини розвитку західноукраїнської культури (1918-1939).
13. Освіта і культура на Західній Україні (1919-1939).
14. Тенденції розвитку літератури на Західній Україні (1919-1939).
15. Мистецтво західноукраїнських земель (1919-1939).

Завдання для II поточного контролю (колоквіум)

1. Українська культура ХХ століття : радянська епоха та доба посттоталітаризму.
2. Україна в радянській тоталітарній системі: значення і становище (проблема геноциду).
3. Свобода творчої особистості в умовах тоталітаризму.
4. Українське радянське мистецтво (напрямки та постаті).
5. „ Неофіційна культура” радянської доби як передумова формування сучасної української культури
6. Специфіка сучасної соціокультурної ситуації в Україні.
7. Особливості сучасного українського мистецтва: зміна парадигми.
8. Сучасний український театр: проблеми та постаті.

Завдання для підсумкового контролю (залік)

1. Політичний період національно-культурного відродження і умови формування модерної української культури
2. Тенденції розвитку українського малярства та літератури (1890-1914).
3. Модерн в архітектурі України.
4. Історичний розвиток українського авангарду.
5. Стильові течії та напрямки українського авангарду.
6. Українська культура доби національного відродження.
7. Шляхи розвитку української літератури в 1914 – 1932 р. р.
8. Українська діаспора: процес формування світового українства (довоєнний період).
9. Особливості розвитку культури української діаспори в 2-ій пол. XX ст.
10. Історичні обставини розвитку культури Західної України (1918-1945).
11. Українська освіта та наука в II Речі Посполитій.
12. Тенденції розвитку західноукраїнської літератури.
13. Мистецтво західноукраїнських земель міжвоєнного періоду.
14. Радянський період в українській культурі: періодизація та особливості.
15. Українська радянська література.
16. Українське малярство радянської доби.
17. Розвиток освіти на Україні в радянський період.
18. Проблема дисидентства в українській культурі 2-ої пол. XX ст.
19. Специфіка сучасної культурної ситуації в Україні.
20. Розвиток української освіти та науки в пострадянський період.
21. Постмодернізм та традиціоналізм в сучасній українській культурі.
22. Розвиток кіномистецтва та телебачення на Україні в 1991-2005 р.р.
23. Сучасна українська музика: стилі та напрямки.
24. Проблеми розвитку сучасної української культури: напрями та постаті.
25. Сучасне українське мистецтво.